

kurd meg a majmot!

(amennyiben így elhangzott, csakis már a Paradicsomon kívül történhetett – vélekednek komoly exegéták)

otromba fölszólítás volt, szent igaz, de mit lehetett várni barlanglakó proosztóktól, még ha a világ civilizáltabb barlangjaiból érkeztek is a gyenyiszovói kavernához; az ot-tani high life sem volt különb a Deákné vásznánál, már csupán amiatt sem, mivel azt a vásznat (egyáltalán: a vásznat) nem ismerte; Crò noszogatósa tehát nem hallatszott sértőnek Ne Andor fülében, szerény szótárunk aligha kínált volna árnyaltabb kifejezést, azaz: egyáltalán nem meglepő, hogy a távoli barlang fölkeresése eleve bizonyos fölényeskedés jegyében fogant: lekezelő látogatás a szegény rokonnál, aki talán meg sem érdemli ezt a törődést, a kegyet, Crò pedig előzékenyen kínálta oda a zsákmányt, a gyenyiszovói nőt kirívóan fehérbőrű társának, hadd kereszteződjenek, különben szá-nandóan belterjes faj marad az ember, és – magától értetődik – a továbbiakban beszáll ő is a darwini partiba, hogy szintúgy átadja mitokondriális DNS-eit az idegen nősténynek, vagy miként erősen reduktív szókinccsük jelölte: *csajnak* (a továbbiakban így!), hiszen ő ugyanúgy szagot fogott, nemcsak a már nyáladzó Ne Andor, akivel – úgy tetszik – spontán módon megalakították a *Crò and Ne company* nevű alkalmi vállalkozást abban a reményben, hogy érdemes lesz bővíteni Gyenyékkal;

– de mennyire! – rikkantott lelkesen Ne (keresztnevét többnyire elhagyta), és eldönthetetlen volt, vajon a tettestársi fölszólítást (a kerítést, hiszen az) nyugtázza-e, vagy hasonlóképpen érdemesnek ítéli expedíciójukat, amely a kolosszális projekt megalapozása lehet – ahogy mondani szokás – térben és időben (akkortájt a téridő mindössze sejtés volt, mint Fermat tétele), minden esetre kecsesgöngyölítő kísérlet – látva Crò csillapíthatatlan lelkesültségét, ami egyre inkább megpezsegettette Ne hidegebb északi vérét;

természetesen fölöttébb lelkesítő volt, hogy odataláltak ehhez az ismeretlen szik-laüreghez, annál is jobban, hogy elsőül a csajt pillantották meg, éppen a bejárat előtti berkenyefára mászott föl majom-ügyeséggel, onnét kínálta vigyorogva a vendégeknek apró gyümölcsseit (na meg alulról, békaperspektívából fölöttébb ígéretesnek tetsző farát), miközben egyre ismételtette:

– jajs, jajs –

amit a két kalandor nemigen tudott értelmezni (az elbeszélő kiszólása: kezeljük ezt némi megértéssel, a lengyel főneveknek még a tövei sem alakultak ki akkorra!), noha gyanították, valamiképpen a kínáláshoz tartozik, mégis érezhető aggodalommal sóhajtottak föl, hogy ideje lenne *egy* nyelven beszélni, nagyban hozzájárulna cégük dinamikus fejlesztéséhez; a vigyor azonban, ami a bemutatkozó rikkantás nyomán szélesre nyílt a célzott személy ajkán látszott, legszívesebben kijelentené: „sejtem,

mire célzol”, ám föltűnő szolidaritással tartózkodott idegen idiómák átvételétől; (a Gyeny-klán nőtagja még nem ismerte a plágium fogalmát, erről valószínűleg majd Crò világosítja föl, aki már találkozott a lascaux-i rajzok hamisításával, a szerzőség aljas semmibevételével)

mindkettejüknek tetszett a kedves kínálás, ennek ellenére elhárították, Crò azzal, hogy ő a *quenelles de brochet à la crème d'oseille*-t kedveli, azt bármikor, a kevésbé ingyenc Ne viszont *Klósére* és *Sauerkrautra* hivatkozva állt el az édelgő ajánlattól, a csaj megrökönyödve rázta fejét, mintha sosem hallott volna a finomságokról (mint ahogyan nem is), kacérkodva köpdöste feléjük a fanyar gyümölcs magvait – a kényelmes fölső állásból;

ezenközben ásítózva, nyújtózkodva kiszédelt a barlangból a nagy kanmajom: Gyeny, kiderítendő, mi zavarja meg a tajga idilli nyugalmát, miért visong a csaj kint a bejáratnál, nem kell-e megfegyelmeznie szeleverdi szokásai miatt, és rögvest belebotlott a két messziről jött alkalmatlankodóba, akik ismeretlenül is ismerősnek tetszettek, afféléknek látta őket, mint önmagát a folyó tükrében, amikor a vízre hajolt szomját oltani, az azonban kissé meglepte, hogy egyiküknek (az elbeszélő: naná, Crò volt az az egyik) mennyire bozontos bajsza, szakálla van, szinte ki sem látszik alóla barna arcbőre, míg a másikon a bőr fehérsége, az arc szörtelessége és a fakó haj tűnt föl; persze, szükséges és elégséges adalékok a rasszizmushoz, Gyeny ellenben együgyű módon halogatta az ítélkezést (fejében a körvonalalannak vélt tolerancia motosz-kált), barátságosan tessékelt volna beljebb a két vándort odújába, de Crò, aki a cég szóvivőjeként lépett föl, mielőtt Ne bedőlt volna az invitálásnak, diplomatikusan elutasította:

– a faszom megy abba a bűzbarlangba!

vigyorgott hozzá, akárha valami végtelen kedvességet nyilatkoztatott volna ki az ajánlatra –

marcona tökfilkó – nyugtázta magában Gyeny, jobbnak látta a bambáskodó Ne felé fordulni, aki megjelenésük óta egyetlen pillanatra sem vette le sóvár tekintetét a csajról, azonnal és buzgón igyekezett volna megfelelni társa fölszólításának, csakhogy adalékokkal járulhasson hozzá a csaj eukariótáinak citoplazmájához, sőt, egyáltalán nem értette, miféle bűzbarlangot emleget az a finnyás balfácán; szemmel láthatólag éppen beljebb szeretett volna lenni abban a barlangban, aminek szája a fáról nyíladozott epekedő tekintete felé, és a bárgyú mosolyt Gyeny hajlandóságként olvasta, játékosságot, derűt vélt azonosítani a majdnem teljességgel ismeretlen arcon;

ez ugyan tévedés volt, ámbár korántsem történelmi léptékű, a projekt megvalósulását csöppet sem veszélyeztette; Neben megvolt az a kedélyesség, ami Cróból föltűnően hiányzott, az utóbbi céltudatossága már-már az agresszivitást súrolta (és ez egyáltalán nem volt mindegy a messzi jövődöt illetően, amivel köztudottan össze kell vetni jelenkort – fűzte hozzá az elbeszélő önkéntelenül); Ne bizonyos értelemben szenvedett ettől a rámenősségtől, mintha dekadens idegei jó előre érzékelték volna a majdani *komcsaszto* brutalitásait, vagy miként sokáig emlegették: forradalmi len-

dületét; előreláthatólag Crônak is óvatosabbnak kéne lennie, amennyiben vállalkozásukat komolyan gondolja;

nyilvánvalóan Crô másként szocializálódott, mint akár Ne, akár Gyeny törzse, távol állt tőle mindennemű dévaj csélcsapkodás, szinte fapofának mutatkozott kirívó helyzetekben, olyanokban, amilyenekben – például – Ne már föladta, elszakadt nála a mamutbélből sodort cérna, Gyeny a könyökét harapdálta, abból viszont kitetszett: Crôt a Viharisten is szektavezérnek teremtette, kódolva van benne, majd ő tereli össze a három emberi (?) fajt, hogy bölcsességtudatukban büszkén kihúzzák magukat (*erectus*) határozottan nekilódulva a civilizációnak; Le Moustierben csupán a gazdaságos műveleteknek, hasznos tárgyakkal volt keletje, a cicomázást megvetették, elterelte a figyelmet a lényegről, a fölhasználás célszerűségéről, hogy el lehessen bánni mamuttal, gyapjas orrszarvúval, taráncszarvassal, vadlovakkal, Ne népe pedig nem igazán félt a jégtől, a Riss-Würmben is önfeledten vadászott (inkább mint a korgó gyomor), pattogó tüzet, szemet maró füstöt telepített lakályos üregébe – kiűzve a mogorva főbérőt, mackó urat, ahogyan a Hór völgyében, Subalyukban hasonlóképpen;

föltalálható némi összefüggés a kedély valamint a teli gyomor között – hagyományozták apáról fiúra a vének, ahogyan az minden dilettáns és hipochonder humanista (emberológus) halandzsáiban megfigyelhető, jóllehet, mindenki tisztában van vele, merő szócséplés, csakhogy a szócséplés fontos, ha nem a legfontosabb mozzanata a civilizatórikus projektnak – vigyorgott a glaciális szaki, anélkül szart sem ér az egész; ugyanakkor ellágyulva, megilletődötten sóhajtott föl:

– lemászhatna már ez a hülye kurva a berkenyefáról!

mintha csak erre várt volna –

azonnal nyakában szakadt a csaj, csimpaszkodott rá, éles körmét halavány bőrébe mélyesztette, szerelmesen lihegett; egykettőre kezelésbe vette Ne fitymaszkületét;

ex ungue leonem – mormogta magában elégedetten, és hagyta, történiék minden a maga módja szerint (mesélő: nagyvonalú hozzáállás beláthatatlan következményekkel), hevesége kiiktatott minden józan megfontolást attól a pillanattól kezdve, hogy szagot fogott (a gonoszokodó mesélő: hát stichje az volt a csajnak!); Crô darab ideig rosszallóan nézte, valahogyan sejtette, az emberiség jövőjéről van szó, a fajról, amelyre megannyi sikerrel kecsegtető föladat és munka, főleg meló! vár (hallani vélte a kiutasítás jóslatát: „arcod verítékével...”), rezignálta ez a fura ádung, félszemmel követte ahogyan Ne egy távolabbi rekettyebokor rejtekébe vonszolja a ráakaszkodó csajt, aztán megérezte Gyeny baráti (elbeszélő: több volt az, naná!) ölelését, hála alapos kikapálódásának, ismerte a *gender* ajánlásait, netán normáit, amelyek szerint nyitott lélekkel kell fogadni minden közeledést – lett-légyen az bárkitől, bármely irányból, kiváltképpen itt, ebben a távoli exklávéban, és egyre fölindultabban igyekezett a szükséges Gyeny mögé kerülni –

a vendégbarátság kötelez – ki sem kell mondani ezeket a – szó szerint – vérbe rajzolt parancsolatokat, azonnal működésbe lépnek az adott helyzetben; mindezt át-rá-gva, megfontolva megértőbben gondolt társa genetikai missziójára, aki éppen nagy

lendülettel vette föl a misszionárius pózt; ehhez ért ez a balfasz, de képtelen megoldani egy szimpla exponenciális egyenletet! – dohogott magában, miközben odafigyelt saját dolgára, mert a fejlődés letéteményese mégiscsak az intellektus, Crónak pedig kétsége sem lehetett afelől, hogy a pallérozottság az ő eukariótáiban működik példaszerűen, és a *sapiens* (alkalmasint *faber*) egyedül csak az ő műve lehet, minden egyéb, tehát amiben Gyeny részesíti és viszont, az agapé lélekcirógató mozzanata, egyúttal abban pillanatig sem kételkedett, hogy sort kerít ő majd ugyancsak a csajra (elbeszélő: partiba vágják a rohadékok!), föltehetőleg Gyeny asszonyára a barlangban (az imént kukucskált ki) nemkülönben, mivel hirhedett pengéként volt ismert szerte az interglaciálisban;

Crô megértette, a fejlődésnek ez a törzsvonulata tántoríthatatlanul halad a *teremtő időben*, noha percig sem vitatta volna a finom distinkciót, való igaz: *minden lelkiállapot* minőségileg *különbözik minden más lelkiállapottól*, illusztrációképpen elegendőnek bizonyult ezúttal a rekettyebokor felé pillantani, vagy csupán a belőle hullámzó sikolyokra fülelni, ráadásul, már Dordogne-ból cipeli magával az őstudást: *az élet determinált!*

úgy bizony; de mennyire!

a fölismerés pillanatától pedig a kiszámíthatatlan történelem (az is hülye volt, aki kitalálta a fogalmat!) rángatja zagyván mind a paráznát, mind a fajtalankodót a magasságos genderbe –

és Crô szemvillanásnyira fölhalálta a saját idejét: átremegett fejlett izomzatán, ki-munkált idegein, lüktető vér- és nyirokrendszerén, hogy aligha maradt visszatérésnyi esélye szülőbarlangjába, ugyanis éppen a vitalitás tépázza meg az életidőt: ott vagyunk – sommázta, ahol a part szakad (a rasszok szóródásával ez majd módosul ahol a mádira), előbb-utóbb arra szintén rá fog jönni, hogy a *jazs* (ezt szajkózta a csaj a berkenyét kínálgatva a maga szó-kezdeményes nyelvén) nem károsítja különösebben a bélflórát (nem mindennapi gond!), momentán remekül passzol a tűzok-fricassée-hoz, ami errefelé csemegéül ajánlkozik; átnézve az előtte térdeplő Gyeny feje fölött, észlelte a nagytestű madarak csámborgását a magas disznóparéjban, gyöngykölesben, keserűfűben, tüskés mácsonyában, aggófűben, tervek cikáztak fejében, hogy a cirbolyákon túli pataokban pérre, durbincsra, galócára leshet, a többiekkel összefogva beleűzhetnek egy tarándot a tözegmohalápba, hogy ott zsákmányul ejthessék, éppen csak azt nem kalkulálta, hogy önmaguk nyakába zúdítja az egész kibaszott eszkatológiát – a mindenség szaros kis egyenleteit...